

در عصر دانایی

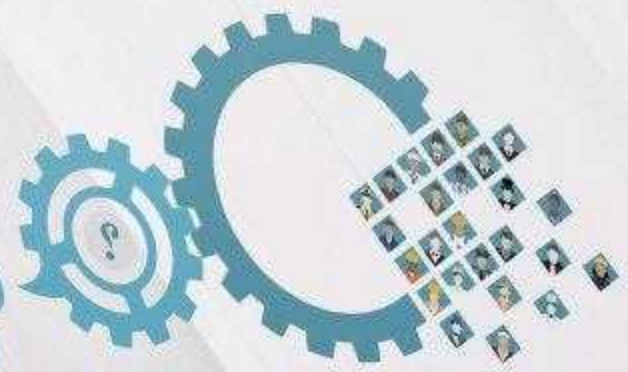
راهنمایی و مشاوره تحصیلی شغلی

با ارائه الگوی طرح واره درمانی تحصیلی شغلی

عباس بهزادی مقدم

راهنمایی و مشاوره تحصیلی شغلی

عباس بهزادی مقدم

عباس بهزادی مقدم

راهنمایی و مشاوره تحصیلی شغلی

در عصر دانایی

راهنمایی و مشاوره تحصیلی شغلی

با ارائه الگوی طرح واره درمانی تحصیلی شغلی

عباس بهزادی مقدم

راهنمائی و مشاوره تحصیلی شغلی در عصر دانائی

با ارائه الگوی طرح واره درمانی تحصیلی شغلی
و آزمونهای شغلی، و خودشناسی

عباس بهزادی مقدم

انتشارات فرا انگیزش

سرشناسه	: بهزادی مقدم، عباس، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمایی و مشاوره تحصیلی شغلی در عصر دانایی: با ارائه الگوی طرح‌واره درمانی تحصیلی شغلی و آزمونهای شغلی، و خودشناسی / عباس بهزادی مقدم
مشخصات نشر	: مشهد: فرا انگیزش، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۴۶۲ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول.
شابک	: 978-600-869-470-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۴۳۳] - ۴۴۰.
موضوع	: راهنمایی شغلی
موضوع	: Vocational guidance
موضوع	: مشاوره آموزشی
موضوع	: Educational counseling
رده بندی کنگره	: HF۵۳۸۱
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۴۲۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۴۳۴۳۱

انتشارات فرا انگیزش

پست الکترونیکی Faraangizesh@yahoo.com

راهنمایی و مشاوره تحصیلی شغلی در عصر دانایی

تألیف: عباس بهزادی مقدم

ناشر: فرا انگیزش

ویراستار: فاطمه پیروی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹ تعداد صفحات: ۴۶۲ صفحه وزیری

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

طراح جلد: محمد پیرهادی

چاپ و صحافی: سپنتا

قیمت: ۷۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۹۴-۷۰-۰

ISBN: 978-600-8694-70-0

مشهد - خیابان سعدی - پاساژ مهتاب - طبقه منهای دو- نشر فرا انگیزش

تلفن: ۰۵۱ - ۳۲۲۴۰۷۶۸ - ۳۲۲۲۷۸۶۳

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

فصل ۱. فرهنگ اشتغال:	۱۵
۱-۱. علل کار کردن:	۱۶
۲-۱. کار در فرهنگ اسلامی:	۱۷
۳-۱. کار در فرهنگ جهانی:	۲۱
۴-۱. کار در فرهنگ ایرانی:	۲۲
۵-۱. خانواده و فرهنگ اشتغال:	۲۵
۶-۱. «فرزندپروری» آری، «فرزندپروری» هرگز:	۲۷
فصل ۲. مشاوره شغلی تاریخچه:	۲۹
۱-۲. مشاوره شغلی در فرهنگ اسلامی ایرانی:	۳۱
۲-۲. مشاوره قبل از انقلاب اسلامی:	۳۲
۳-۲. مشاوره پس از انقلاب اسلامی:	۳۴
فصل ۳. رویکردهای مشاوره شغلی:	۳۷
۱-۳. نظریه فرانک پارسونز:	۳۸
۲-۳. نظریه جان هالند:	۳۹
۳-۳. نظریه دونالد سوپیر:	۴۳
۴-۳. نظریه کینزبرگ:	۵۳
۵-۳. نظریه آنا رو:	۶۴
۶-۳. نظریه محدودیت و سازش گاتفردسون:	۶۹
۷-۳. نظریه کرامبولتز:	۷۷

- ۸-۳ نظریه تصمیم گیری تیدمن: ۷۹
- ۹-۳ نظریه تصمیم گیری جلات: ۸۴
- ۱۰-۳ نظریه یادگیری اجتماعی: ۸۶
- ۱۱-۳ نظریه عوامل اجتماعی: ۹۳
- ۱۲-۳ نظریه پردازش اطلاعات شناختی (CIP) ۹۸
- ۱۳-۳ نظریه انطباق پذیری ساویکاس: ۱۰۰
- ۱۴-۳ الگوی چند محوری دکتر شفیع آبادی: (SMPVC) ۱۰۵
- ۱۵-۳ الگوی طرح واره درمانی تحصیلی شغلی: ۱۰۸
- ۱-۱۵-۳ طرح واره درمانی چیست؟ ۱۱۰
- ۲-۱۵-۳ خودگوئی منفی تحصیلی شغلی ۱۱۵
- ۳-۱۵-۳ طرح واره های ناکارآمد تحصیلی شغلی: ۱۲۱
- ۱-۳-۱۵-۳ طرح واره «درس خواندن فایده ندارد» ۱۲۱
- ۲-۳-۱۵-۳ طرح واره «رشته خوب رشته بد» ۱۲۱
- ۳-۳-۱۵-۳ طرح واره فقط استخدام: ۱۲۳
- ۴-۳-۱۵-۳ طرح واره آکواریم پنداری: ۱۲۳
- ۵-۳-۱۵-۳ طرح واره «تقدیر من این بوده است»: ۱۲۴
- ۶-۳-۱۵-۳ طرح واره «من مقصر نیستم» ۱۲۵
- ۷-۳-۱۵-۳ طرح واره «اصالت سرمایه» ۱۲۶
- ۸-۳-۱۵-۳ طرح واره «اصالت پارتی» ۱۲۷
- ۹-۳-۱۵-۳ طرح واره «اشباع شدگی» ۱۲۸
- ۱۰-۳-۱۵-۳ طرح واره «شغل زنانه شغل مردانه» ۱۲۹
- ۱۱-۳-۱۵-۳ طرح واره «عدم کاربرد تخصص من در ایران» ۱۲۹
- ۱۲-۳-۱۵-۳ طرح واره «کار نشد ندارد» ۱۲۹
- ۱۳-۳-۱۵-۳ طرح واره «اول جامعه» ۱۳۰
- ۱۴-۳-۱۵-۳ طرح واره «اول مدرک بعد بازار کار» ۱۳۱
- ۱۵-۳-۱۵-۳ طرح واره «تک مهارتی» ۱۳۱

- ۱۳۲ ..... ۱۵-۳-۱۶. طرح واره «فارغ التحصیل»
- ۱۳۳ ..... ۴-۱۵-۳. فنون و تکنیک های درمان:

فصل ۴. راهنمایی و مشاوره تحصیلی شغلی:

- ۱۳۹
- ۱-۴. انواع راهنمایی: ۱۴۱
- ۲-۴. اصول راهنمایی و مشاوره: ۱۴۳
- ۳-۴. اهداف راهنمایی: ۱۴۵
- ۱-۳-۴. در دوره قبل از دبستان: ۱۴۵
- ۲-۳-۴. دوره ابتدائی: ۱۴۵
- ۳-۳-۴. دوره متوسطه اول: ۱۴۶
- ۴-۳-۴. دوره متوسطه دوم: ۱۴۶
- ۵-۳-۴. دوره دانشگاه: ۱۴۷
- ۶-۳-۴. پس از فارغ التحصیلی: ۱۴۸
- ۷-۳-۴. ضمن اشتغال: ۱۴۸
- ۴-۴. ویژگی های مشاور شغلی: ۱۴۹

فصل ۵. مراحل هدایت تحصیلی شغلی

- ۱-۵. گام اول: شناخت خود: ۱۵۷
- ۱-۱-۵. الف- شناخت استعداد: ۱۵۷
- ۱-۱-۵. ۱. گیلفورد: ۱۶۱
- ۲-۱-۵. هوش هیجانی رون بار- آن: ۱۶۳
- ۳-۱-۵. نظریه فضیلتها: ۱۶۵
- ۴-۱-۵. هوش های نه گانه هوارد گاردنر: ۱۶۸
- ۵-۱-۵. استعداد جانسون اوکانر: ۱۷۲
- ۶-۱-۵. استعداد دونالد کلیفتون: ۱۷۸
- ۷-۱-۵. آزمون های استعداد: ۱۸۲
- ۲-۱-۵. ب- شناخت رغبت ها و علائق: ۱۸۶

- ۱۸۸ ..... ۱-۲-۱-۵. آزمون رغبت میشل گوکلن:
- ۱۹۴ ..... ۲-۲-۱-۵. مرتب کردن کارت های شغلی:
- ۱۹۶ ..... ۳-۲-۱-۵. رغبت سنج هالند:
- ۲۰۰ ..... ۴-۲-۱-۵. رغبت سنج استرانگ (SII):
- ۲۰۵ ..... ۳-۱-۵. ج - شناخت ارزشها:
- ۲۱۱ ..... ۴-۱-۵. شناخت شخصیت:
- ۲۱۳ ..... ۱-۴-۱-۵. شخصیت شناسی مایرز بریگز:
- ۲۱۹ ..... ۱-۱-۴-۱-۵. شانزده تیپ شخصیتی:
- ۲۳۵ ..... ۲-۴-۱-۵. شخصیت شناسی اینیاگرام:
- ۲۴۰ ..... ۳-۴-۱-۵. رفتار شناسی دیسک:
- ۲۵۲ ..... ۲-۵. گام دوم: شناخت بازار:
- ۲۵۴ ..... ۱-۲-۵. مصاحبه با شاغلین:
- ۲۵۴ ..... ۲-۲-۵. کارورزی:
- ۲۵۵ ..... ۳-۲-۵. بازدید شغلی:
- ۲۵۵ ..... ۴-۲-۵. بانک اطلاعات شغلی:
- ۲۵۶ ..... ۵-۲-۵. فرهنگ مشاغل:
- ۲۵۸ ..... ۶-۲-۵. سایت O*Net:
- ۲۵۹ ..... ۷-۲-۵. بروشور شغلی:
- ۲۵۹ ..... ۸-۲-۵. دعوت از صاحبان مشاغل:
- ۲۶۰ ..... ۹-۲-۵. واحد شناسائی مشاغل:
- ۲۶۱ ..... ۱۰-۲-۵. هفته مشاغل:
- ۲۶۱ ..... ۱۱-۲-۵. نمایشگاه مشاغل:
- ۲۶۱ ..... ۱۲-۲-۵. نمایش شغلی:
- ۲۶۲ ..... ۱۳-۲-۵. مسابقه شغلی:
- ۲۶۲ ..... ۱۴-۲-۵. داستانک شغلی:
- ۲۶۲ ..... ۱۵-۲-۵. نوشتن رزومه:

۳-۵. گام سوم: تصمیم گیری و انتخاب: ۲۶۵

۳-۵-۱. آزمون مهارت علاقه: ۲۶۷

۳-۵-۲. ترسیم SWOT: ۲۶۸

۳-۵-۳. تهیه طرح کسب و کار: ۲۷۱

۲۷۷ فصل ۶. انتخاب رشته:

۲۸۵ فصل ۷. اشتغال در هزاره سوم

۷-۱. از فوردیسم تا اقتصاد دانایی ۲۸۵

۷-۲. مشخصه اقتصاد دانش محور ۲۸۷

۷-۳. تفاوت‌های اقتصاد قدیم و دانائی محور ۲۸۹

۷-۴. مهارت‌های اشتغال زا: ۲۹۲

۲۹۷ فصل ۸. مصاحبه شغلی:

۳۱۹ فصل ۹. کارآفرینی:

۹-۱. گام‌های کارآفرینی: ۳۲۳

۳۲۵ فصل ۱۰. کسب و کارهای نوپا:

۱۰-۱. گام های استارت‌آپ: ۳۲۶

۱۰-۲. نقش‌های اصلی تیم استارت‌آپ: ۳۳۱

۱۰-۳. اصطلاحات استارت‌آپ: ۳۳۲

۱۰-۴. استارت‌آپ های میلیاردی ایران: ۳۳۴

۳۳۹ فصل ۱۱. انگیزه و رضایت شغلی:

۳۴۳ فصل ۱۲. فرسودگی شغلی:

۳۴۹ فصل ۱۳. ابزارها و آزمون‌ها:

۱۳-۱. آزمون فضایل و توانمندی ها: ۳۴۹

- ۳۵۴ ..... ۲-۱۳. پرسشنامه توانمندیهای منش (VIA-IS)
- ۳۵۶ ..... ۳-۱۳. آزمون رغبت هالند:
- ۳۶۹ ..... ۴-۱۳. رغبت سنج استرانگ:
- ۳۸۲ ..... ۵-۱۳. آزمون هوش نه گانه گاردنر
- ۳۸۸ ..... ۶-۱۳. هوش هیجانی بار - آن
- ۳۹۳ ..... ۷-۱۳. پرسشنامه تصویر ارزش های شوارتز
- ۳۹۸ ..... ۸-۱۳. پرسشنامه ارزش ها:
- ۴۰۴ ..... ۹-۱۳. آزمون MBTI
- ۴۱۰ ..... ۱۰-۱۳. آزمون اینیاگرام:
- ۴۲۱ ..... ۱۱-۱۳. آزمون دیسک:
- ۴۲۵ ..... ۱۲-۱۳. پرسشنامه رضایت شغلی (JDI)
- ۴۲۷ ..... ۱۳-۱۳. مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر
- ۴۲۸ ..... ۱۴-۱۳. مقیاس خودکارآمدی مهارتهای اشتغال زا
- ۴۳۰ ..... ۱۵-۱۳. مقیاس خودکارآمدی تصمیم گیری شغلی:
- ۴۳۲ ..... ۱۶-۱۳. مقیاس خودگوئی (STS)
- ۴۳۳ ..... ۱۷-۱۳. مقیاس فرسودگی تحصیلی (MBI(SS):
- ۴۳۴ ..... ۱۸-۱۳. پرسش نامه خودکارآمدی دانش آموز (MJSES):
- ۴۳۶ ..... ۱۹-۱۳. باورهای خودکارآمدی تحصیلی (ASEBQ)
- ۴۳۷ ..... ۲۰-۱۳. نمونه معرفی رشته تحصیلی:
- ۴۴۰ ..... ۲۱-۱۳. نمونه معرفی مشاغل:
- ۴۴۸ ..... منابع و مآخذ
- ۴۵۴ ..... پیوست ها:
- ۴۵۴ ..... نمونه فرهنگ نامه مشاغل
- ۴۵۷ ..... نمونه بروشور شغلی
- ۴۶۰ ..... طرح مدرسه اشتغال:

دیباچه

«الشیطان یعدکم الفقر و یامرکم بالفحشا والله یعدکم مغفره منه و فضلا والله واسع علیم»^۱
شیطان شما را از فقر و تنگدستی می ترساند و شما را به فحشا امر می کند و خداوند به مغفرت دعوت می کند و خداوند واسع و علیم است.

رهبری: ما باید فرهنگ کار و تولید و تلاش را ترویج کنیم؛ این روحیه‌ی نشستن و ثروت بادآورده را انتظارکشیدن باید از بین برود، این را نباید ترویج کنیم. دستگاه‌های مختلف، صدا و سیما و دیگران باید متوجه این معنا باشند که نوع کارهایی از قبیل کارهای بخت‌آزمایی را ترویج نکنند... آن جایی که ذهن انسان کار می کند، فکر انسان کار می کند، بازوی انسان کار می کند، همت و اراده‌ی انسان کار می کند، آن است که انسان را، فرد را و جامعه را رشد می دهد... خدای متعال وعده داده که به آن کسانی که برای دنیا هم کار می کنند و به فکر معنویات و آخرت هم نیستند، کمک می کند تا در همان راهی که هستند بتوانند حرکت کنند؛ باید تلاش کرد.^۲

نفس کار احترام دارد، نفس تحرک و تلاش در جهت درست دارای احترام است؛ این نگاه اسلام است. همه چیز بر پایه‌ی این تکریم و احترام بایستی شکل بگیرد. اگر ما چیزی به نام حقوق کارگر و منزلت کارگر تعریف می کنیم، بر اساس همین احترام به کار و احترام به کارگر باید باشد. واقع قضیه هم این است که تمدنهای بشری و پیشرفتهای مادی عالم در همه‌ی دوره‌ها، و همچنین پیشرفت معنوی و روحی و درونی هر انسان، جز با کار فراهم شدنی نیست؛ کار لازم است، تلاش لازم است. این آیه‌ی کریمه‌ای که قاری خوش صوت امروز ما، برای ما خواندند: *وَأَنْ كَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى*؛ یعنی دستاورد شما تنها در سایه‌ی سعی شما و تلاش شما و کار شما است. در هر سطحی باید این‌گونه فکر کنیم؛ باید کار کنیم. نگاه

---

^۱ بقره ۲۶۸

^۲ بیانات رهبری در دیدار کارگران ۴ / ۲ / ۹۸

مخاصمه‌آمیز میان کارگر و کارآفرین و امثال اینها، یک تعبیر غلط از یک واقعیت است؛ همه باید با هم همکاری کنند.^۱

امروز حرف اصلی من به شما عزیزان و هم‌همی ملت ایران این است که به هیچ فردی، به هیچ ملتی و به هیچ جمعیتی، از خزانه‌ی غیبت الهی هیچ چیز نمی‌دهند، مگر با تلاش و کوشش. ملت‌های تنبل و بی‌حال، از افتخارات ملی نصیبی نخواهند برد. مجموعه‌های بی‌همت و بیکاره، به خدمات و به شایستگی‌های بزرگ دست نخواهند یافت. افرادی که نخواهند تلاش کنند و زحمت بکشند، در بازار معنویت و در سودای عشق و ایمان و تقوا و فضایل معنوی، چیزی گیرشان نخواهد آمد: «لیس للانسان الا ما سعی». هم در دنیای مادی این‌طور است؛ یعنی ملت‌هایی که کار کنند، فکر کنند، ابتکار کنند، سختی‌ها را تحمل کنند، به امکانات مادی و رفاه و پیشرفت خواهند رسید، و هم در میدان معنویات این‌گونه است: ملت‌هایی که تلاش کنند، مجاهدت کنند، ایثار کنند و از کار و فداکاری نترسند، خدای متعال به آنها همه چیز خواهد داد.^۲ و این هم وعده‌ی الهی است. خداوند متعال وعده فرموده است که هر ملتی، چنانچه به‌طور جدی به دنبال هر هدفی حرکت کند، به آن هدف خواهد رسید. در این، شک نیست. آن‌هایی هم که به‌طور جدی حرکت کردند، به همان مقدار، به این ظواهر زندگی؛ یعنی به ثروت جامعه، قدرت نظامی و قدرت و پیشرفت علمی رسیدند.^۳

مهمترین مشکل امروزی کشور، بیکاری نیست، در واقع مشکل کشور ما بی‌فرهنگی اشتغال است. انگیزه‌های تحصیلی و شغلی به دلیل نگاه غلط و نادرست به فرهنگ اشتغال، دچار مشکل شدید است. اغلب مردم فرصت‌های شغلی را فقط در استخدام شدن و آن هم صرفاً در بخش دولتی دانسته و هیچ اطلاعی از انواع دیگر زندگی شغلی همچون خود اشتغالی و همچنین فریلنسر و بویژه کارآفرینی ندارند. مردم برای اشتغال فرزندان خود چشم به مسئولان داشته و از آنها توقع دارند که برای فرزندان شان شغل ایجاد نموده و راه برون رفت دیگری را نمی‌شناسند. انگیزه‌های تحصیلی جوانان نیز بدلیل همین نگاه معیوب به اشتغال و

---

^۱ بیانات در دیدار کارگران ۹۳/۲/۱۰

^۲ بیانات در دیدار جمعی از ایثارگران و خانواده‌های شهدا ۷۶/۵/۲۹

^۳ بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۷۴/۲/۲۹

بویژه فرهنگ نادرست اشتغال، دچار مشکل است. والدین فرزندان تاب آور^۱ پرورش نمی دهند و در واقع بجای «فرزند پروری»، «فرزند پروری» می کنند.

فرزندان «پرور شده و پرورش نیافته» هر روز مشکل بیکاری را فاجعه بار تر می سازند. این درحالی است که فرصتهای شغلی در قرن ۲۱ و مهارتهای اشتغال زای این قرن با دوران های قبلی تفاوتهای عمده ای داشته و خروجی های آموزش سنتی ورودی های مناسبی برای بازار کار در عصر دانایی نیستند.

ما نیازمند آن هستیم که به موضوع اشتغال به صورت یک فرآیند نگریسته و برای اصلاح فرهنگ اشتغال کشور برنامه ای را مدنظر قرار دهیم که این برنامه ضمن آنکه همه افراد جامعه از کودکان تا افراد شاغل را شامل گردد، ضمناً برنامه ویژه ای باشد که جوانان را، قبل از انتخاب رشته (در دوره اول متوسطه) و همچنین در دوره دانشجویی و بویژه بعد از فارغ التحصیلی تا اشتغال و بعد از اشتغال تا محقق شدن اشتغال پایدار همراهی و مساعدت نماید. این برنامه باید بتواند جوانان بدون انگیزه و مهارت و بدون ایده شغلی را به جوانانی خودرهب، ثروت آفرین و دارای درک و بینش درست از مهارتهای اشتغال زای قرن ۲۱ و مجهز به این مهارتها به جامعه تحویل نماید.

تربیت مشاوران شغلی توانمند و متخصص و متناسب قرن جاری، که اقتصاد دانانی محور را شناخته، متخصص فرزند پروری بوده، راههای جلوگیری از فرزندپروری را آموخته باشند، طرح واره های ناکارآمد تحصیلی و شغلی نداشته باشند و روشهای تغییر طرح واره های ناکارآمد تحصیلی شغلی را بشناسند و همچنین با نظریات مشاوره شغلی و انواع زندگی شغلی آشنا باشند و بتوانند مراجعان خود را هدایت نمایند هدف اصلی نگارش این کتاب است. دانش جویان و روان شناسان گرامی لازم است با شرکت جدی در مطالب آموزشی کتاب، ابتدا، باور مناسب به مطالب را بدست آورده و سپس اقدام به مشاوره نمایند.

۱۳۹۹ عباس بهزادی مقدم

قدردانی

تقدیم به روح بلند پدرم، که با بازوان قدرتمند و دستان پینه بسته اش فرهنگ اشتغال را برای من معنا بخشید.

تقدیم به قلب پر مهر مادرم که همیشه برای من تپیده است.

تقدیم به همسر عزیزم که همواره همراه و همدل من بوده است.

تقدیم به فرزندان عزیزم و داماد گرامی و عروس گلم.

تقدیم به همه دانشجویان درس مشاوره شغلی

و تقدیم به همه مشاوران شغلی که آگاهانه نقش مهمی در ارتقای فرهنگ اشتغال ایران

عزیز برداشته اند.

در باره مولف:

عباس بهزادی مقدم در اول شهریور ۱۳۴۱ در خانواده ای متوسط، در مشهد متولد شد. قبل از ورود به دبستان قرآن را با روش هجی کردن و دیوان سعدی و حافظ را در مکتبخانه آموخت، دوره ابتدائی را در دبستان همت به پایان رساند. جزو اولین گروه از دانش آموزانی بود که به جای ورود به پایه ششم، وارد دوره راهنمایی تحصیلی بیستون شد. برای اولین بار با خدمات مشاوره تحصیلی، آشنا شد. سپس دبیرستان را در رشته تجربی تحصیل نمود.

سال دوم دبیرستان، با وقوع انقلاب اسلامی مقارن گردید. دیپلم را در ۱۳۵۹ از دبیرستان ابومسلم اخذ نمود و با شروع جنگ، به عضویت بسیج درآمد. با آموزش امدادگری در هلال احمر به عنوان امدادگر عملیاتی در اردیبهشت ۱۳۶۰ به جبهه اعزام و در عملیات آزادسازی خرمشهر سهم کوچکی ایفا نمود.

با توجه به بسته بودن دانشگاه ها بدلیل انقلاب فرهنگی، در دی ۱۳۶۰ در رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان و در مهر ۱۳۶۱ به عنوان آموزگار ابتدائی در روستاهای شهرستان چناران مشغول خدمت گردید. و در ۱۳۶۴ ازدواج کرد.

با تاسیس دانشگاه آزاد، در دوره های تکدرس آزاد در این دانشگاه، شرکت کرد و چندین تکدرس در زمینه روانشناسی تدریس، گذراند. آشنائی با دکتر لطف آبادی و دکتر خوئی نژاد، دکتر ناصری و دروس روان شناسی، علاقه زاید الوصفی به رشته مشاوره در وی ایجاد کرد.

چندین بار با سمت های مختلف به جبهه اعزام گردید. دوره کارشناسی ناپیوسته علوم تربیتی را با موفقیت به پایان رساند. با شروع جذب دانشجو در رشته مشاوره در دانشگاه های سراسری، علی رغم داشتن مدرک کارشناسی علوم تربیتی، مجدداً، در ۱۳۶۷ به عنوان اولین گروه دانشجویان رشته مشاوره، در دانشگاه خوارزمی تهران پذیرفته شد. در آنجا از محضر اساتید، دکتر باقر ثنائی، دکتر مرتضی منطقی، دکتر علی اصغر احمدی، دکتر ابوالفضل کرمی و دکتر شکوه نوابی نژاد بهره مند گردید. در سومین سمپوزیوم تربیت به عنوان سخنران اصلی، مقاله «روحیه و رضایت شغلی معلم» را ارائه نمود.

در ۱۳۷۲ پس از اخذ لیسانس مشاوره، به عنوان مشاور در دبیرستانهای مشهد مشغول خدمت شد، همچنین به عنوان مدیر گروه آموزشی مشاوران استان خراسان بزرگ، انتخاب و مدیر گروه برتر کشور گردید. همزمان کارهای علمی و پژوهشی را ادامه داد. پژوهش «بررسی

تفاوت عملکرد تحصیلی دانش آموزان در گذر از راهنمایی به متوسطه نظام جدید» را برای اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی انجام داد. و مشاور ممتاز استان شد.

ضمن تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد علوم تربیتی، و بهره مندی از محضر دکتر پرداختچی، با ایجاد سایت تخصصی به‌قصد به نشانی WWW.Behghadam.com، تدریس در آموزش ضمن خدمت فرهنگیان و آستان قدس رضوی و مدرسی آموزش خانواده، نقش موثری در بسیاری از طرح‌های علمی و اجرایی در زمینه مشاوره، ویژه دانش آموزان و فرهنگیان استان را ایفا نمود.

انجام چندین کار پژوهشی، تهیه نرم افزارهای مشاوره ای، تهیه نرم افزار پذیرش مراکز مشاوره کشور، مدیریت پژوهش ستاد احیای امر به معروف استان، و کسب برتری کشوری در این سمت، رئیس مرکز مشاوره استان، رئیس انجمن علمی آموزشی کارآفرینی معلمان استان، با بهره مندی از همراهی دوستان، ترجمه و چاپ سه کتاب به نامهای «زبان تن»، «ارتباط موثر» و «مدیریت کسب و کارهای کوچک»، اخذ دومین مدرک کارشناسی ارشد در گرایش مشاوره شغلی، ثبت مقاله آی اس آی با موضوع «مهارتهای اشتغال زای عصر دانائی»، عضویت در سازمان نظام روانشناسی و مشاوره کشور، دریافت گواهی نامه همسطح دکترای مشاوره خانواده، تدریس در دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه بین المللی امام رضا(ع) و ... بنیان گذاری استارت‌آپ مشاورباشی WWW.Moshaverbashi.com، تاسیس و مدیریت انجمن علمی آموزشی مشاوران خراسان رضوی، ارائه کارگاه ها و سخنرانی علمی، مدرس رسمی خلاقیت و کارآفرینی، ارائه مشاوره به موسسان مراکز مشاوره در راه اندازی مراکز، و ارائه طرح مدرسه اشتغال، نیز از جمله خدمات موثر ایشان است.

وی ارائه دهنده الگوی طرح واره درمانی تحصیلی شغلی و عضو هیئت علمی و مدیر اجرایی برنامه جامع مشاوره دینی بوده است. همچنین در دوره سوپروایزری درمانگری معنوی، از محضر پروفیسور جان بزرگی، دکتر آذربایجانی و دکتر پسندیده بهره مند گردیده است.

در حال حاضر در خدمت ارتقای فرهنگ اشتغال کشور بوده، گروه درمانی انگیزش تحصیلی شغلی را در گروه های محلی انجام داده، در فرهنگسراها، کانون های فرهنگی، و مدارس استان به آموزش خانواده و فرهنگ اشتغال، همت گماشته و در مرکز مشاوره تخصصی خویش، مشاوره تحصیلی، شغلی و ازدواج ارائه می دهد.

فصل ۱. فرهنگ اشتغال:

فرهنگ تعاریف مختلفی دارد، به طور کلی فرهنگ، عبارت است از عقیده، برداشت و تلقی هر انسان از واقعیات و حقایق عالم و نیز خلیات فردی و خلیات اجتماعی و ملی^۱. به عقیده تیلور^۲ فرهنگ عبارت است از مجموعه پیچیده ای از علوم، دانش ها، هنرها، افکار، اعتقادات، قوانین، مقررات، آداب، رسوم، سنت ها و به طور خلاصه کلیه آموخته ها و عاداتی که یک انسان به عنوان عضو جامعه اخذ می کند. فرهنگ را دارای دو جنبه اساسی می دانند؛

۱. فرهنگ سخت افزاری: شامل ابزارها و اشیایی که ساخته و به ارث گذاشته شده است.
۲. فرهنگ نرم افزاری: شامل رسوم، اعتقادات، علوم و هنر که عمدتاً محصول زبان و خط است. افراد ابتدا با فرهنگ سخت افزاری یعنی اشیا و ابزارهایی که هر کدام معنایی دارند سر و کار دارند و پس از رشد عقلی، با مفاهیم انتزاعی چون اخلاق، نژاد، طبقه، آداب و رسوم و... آشنا می شوند و آنها را می پذیرند و تاثیر این دو جنبه در شخصیت افراد و رفتارهای آنان انکارناپذیر است.

ویژگی های فرهنگ:

۱. فرهنگ آموختنی است؛
۲. فرهنگ خشنودی بخش است؛
۳. فرهنگ وحدت و یگانگی می آفریند؛
۴. فرهنگ امری اجتماعی است؛
۵. فرهنگ امری ذهنی و تصویری است؛
۶. فرهنگ سازگاری می آورد؛

---

¹ <http://wikifeqh.ir/>

² E.B.Taylor

یکی از جنبه های مهم فرهنگ، «فرهنگ کار و اشتغال» است. نگاه یک فرهنگ به کار و تلاش، ارزشی که یک فرهنگ برای کار کردن قائل است، جایگاه و نقش هر شغل در جامعه، دلایل کار کردن، همه و همه در «فرهنگ اشتغال» معنی می یابد.

۱-۱. علل کار کردن:

دلایلی که افراد برای کار کردن دارند. از فرهنگ جامعه خود کسب می کنند. معمولاً در فرهنگهای مختلف دلایل کار کردن شامل موارد زیر است:

- گذران زندگی و تامین نیاز: این ساده ترین دلیل برای کار کردن است. افراد کار می کنند تا نیازهای خود را تامین کنند. این دلیل آن قدر همگانی و دارای فراوانی است که افرادی که کار نمی کنند، علت کار نکردن خود را با جمله معروف؛ «من نیاز به کار کردن ندارم و زندگی من تامین است» بیان می کنند. و اغلب تصور می کنند که کار کردن فقط یک دلیل دارد و آن هم تامین نیاز است.
- سلامت: «کار»، یکی از عوامل مهم ایجاد و حفظ سلامت جسمانی انسان است و در نتیجه به صورت غیرمستقیم، ضامن پیش گیری از بسیاری از بیماری های روحی و اخلاقی خواهد بود. بنابراین، برای آنان که خواهان بدنی سالم هستند، کار و تحرک و فعالیت، در حکم نسخه ای شفابخش خواهد بود.
- کار به عنوان قسمتی از معنای زندگی: در نظریه معنویت، انسان برای کل زندگی خود معنای جامعی دارد این معنا از تولد تا مرگ، بلکه از قبل از تولد تا بعد از مرگ را شامل می شود و دلیل کار کردن بخشی از این معنای بزرگ است.
- ارائه خود: دیگر دلیل کار کردن تمایل انسان به عرضه توانمندیهای خویش است. افراد ذاتاً تمایل دارند که توانمندی خود را در انجام مسائل به دیگران نشان دهند.
- خدمت به دیگران و نועدوستی: بیشتر در مواردی نمود می یابد که نیاز مادی برای کار کردن وجود ندارد.
- داشتن نقش اجتماعی: از طریق «کار» فرد خود را جزئی از جامعه محسوب می دارد در عین حال خدمات و یا کالاهایی را تولید می نماید و نقش خود را در سازندگی جامعه به نحو احسن ایفا می کند.

فصل ۱. فرهنگ اشتغال: ■ ۱۷

- مصرف انرژی: «کارکردن» یکی از روش هایی است که انرژی انسان را در راه مطلوب به مصرف می رساند و تعادل فیزیولوژیکی بدن را برقرار می سازد.
- مقایسه خود با دیگران: از طریق «کار کردن» انسان از طریق مقایسه خود با دیگران به ارزشیابی تواناییها و مهارتها و نیز کشف محدودیتهای خود اقدام می نماید. بر اثر چنین مقایسه و ارزشیابی ها فرد در صدد توسعه و گسترش مهارتهای شغلی و حرفه ای خود بر می آید.
- مستقل شدن: «کار کردن» نشانه ای از بلوغ و بزرگسالی است. در جوامع صنعتی که نوجوانان در صددند هرچه زودتر از خانواده جدا شده و زندگی مستقل خود را آغاز کنند. معمولاً نوجوانان ولو به طور غیر قانونی از نظر سن اشتغال، به انجام کاری نیمه وقت اقدام می نمایند. در جامعه ما نیز به خوبی مشاهده می کنیم که تا زمانی که فرد شغلی به دست نیآورده خود را مستقل نمی داند و به عنوان عضوی وابسته به اعضای خانواده با آنها زندگی می نماید.
- رابطه: «کار کردن» وسیله ای برای ایجاد روابط اجتماعی با دیگران است. بطور کلی، انگیزه کار کردن شامل موارد زیر است: پول، هدف، ایجاد تغییرات، مسوولیت، چالش، جامعه، تایید، تفریح و وظیفه.

۱-۲. کار در فرهنگ اسلامی:

وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ.^۱

و نیست از برای انسان مگر کوشش و تلاشی که انجام داده است و قطعاً ثمره کوشش و تلاش خود را خواهد دید.

قرآن در بیش از دویست مورد، «عمل» انسان را ملاک شخصیت او آورده است و در هفت مورد ماده «صُنْع» (به معنی صورت دادن کار) را بیان فرموده است. خداوند، کار و کوشش را ملاک شخصیت آدمی بیان کرده و می فرماید:

---

^۱ قرآن کریم سوره النجم: ۳۹ و ۴۰

«کسانی که مردم مؤمن را که در بذل صدقات گشاده دست هستند، نکوهش می کنند، و کسانی که اشخاصی را که جز بازوان شان، یعنی جز کوشش و کارشان مالک نیستند، مسخره می کنند، خداوند آنها را مسخره می کند و به آنها عذاب دردناک خواهد چشاند. و تو (ای پیامبر) چه برای آنها طلب مغفرت کنی و چه نکنی و اگر هفتاد بار هم برای آنان طلب آمرزش کنی، من آنها را نخواهم بخشید؛ زیرا که آنها به خدا و رسولش کفر ورزیدند و خداوند فاسقان را هدایت نمی کند.»^۱

در این آیات خداوند، آن دسته از انسان ها را که مردمان اهل کار و تلاش را مسخره می کنند، هم ردیف کافران قرار می دهد؛ آنها را فاسق معرفی و از هدایت خویش بی بهره می دارد. در روایتی دیگر کسی که برای تامین مخارج زندگی خود کار می کند همانند مجاهد در راه خدا شمره می شود.

«الْكَادِّ عَلَىٰ عِيَالِهِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»^۲ کسی که برای تامین زندگی خود تلاش می کند همچون مجاهد در راه خداست.

«إِنَّ الَّذِي يَطْلُبُ مِنْ فَضْلِ يَكْفٍ بِهِ عِيَالَهُ أَكْبَرُ مِنَ الْمَجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»^۳ کسی که خود را برای روزی خانواده اش به زحمت می اندازد و کار می کند مانند رزمنده ای است که در راه خدا می جنگد.

«من بات كالأ من طلب الحلال بات مغفورا له»^۴ کسی که شب در رختخوابش می خوابد و در فکر است که فردا دنبال مال حلال برود، آن شب خدا همه گناهانش را می آمرزد.

«الْعِبَادَةُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءُ تَسَعُهُ أَجْزَاءُ فِي طَلَبِ الْحَلَالِ»^۵ عبادت ده جزء است و نه جزء آن طلب روزی حلال است.

^۱ قرآن کریم سوره توبه آیه ۷۰ و ۸۰

^۲ کافی، ج ۵، ص ۸۸

^۳ بحار الأنوار: ۳۳۹/۷۵، باب ۲۶، مواظ الرضا علیه السلام

^۴ وسائل الشیعة: ۲۴/۱۷، باب ۴، حدیث ۲۱۸۸۷

^۵ جامع الأخبار: ۱۳۹،

مشاوره شغلی فرآیندی است مستمر و یکپارچه و در تمام طول عمر به منظور حفظ و ارتقای فرهنگ اشتغال، پرورش افراد خودکارآمد شغلی و کمک به مراجعین برای شناخت خود، محیط و زمینه های شغلی برای تصمیم گیری و انتخاب رشته تحصیلی و شغل، متناسب با استعداد، علاقه، شخصیت و نیازهای جامعه و همچنین کمک به انتخاب یا تولید ایده شغلی، طراحی شغل، توسعه شغلی و اشتغال پایدار تا ضمن بهره مندی جامعه از حداکثر توان شهروندان خود، افراد نیز دارای حداکثر انگیزه و رضایت شغلی بوده و در نتیجه به رضایت از زندگی نائل آیند.

